

Zondag 3 juli 2016 - de bloeiende staf

Lezing: Numeri 17 : 16 -26

In Numeri, tijdens de woestijntocht van het volk Israël, wordt het gezag van Mozes en Aäron steeds weer betwist.

Waarom zouden zij de leiders moeten zijn en Aäron de priester van het volk?

Als God in hun midden is en zij allemaal het volk van God, waarom zouden ze dan enkele mannen het gezag over hen moeten geven?

‘Waarom voelt u zich boven het volk van God verheven?’ vragen ze eerder, alsof Mozes en Aäron zichzelf die positie en de macht hebben toebedeeld.

Dit is ongeveer waar het over gaat vandaag. Over een speciale taak hebben. Nee, beter gezegd: een speciale taak krijgen. Van God. Dat God er één of meer aanwijst om als een staf te zijn en zo Hem en het volk te dienen.

Eerst is er de gewone staf, het attribuut waarmee de herder zijn kudde de weg wijst.

Van die staf is de scepter afgeleid die bisschoppen en koningen bij zich hadden. Niet zo zeer functioneel, maar wel een symbool. De staf maakt duidelijk wie het gezag heeft.

En bisschoppen tot en met de Paus hebben tot op de dag van vandaag een staf – we kennen die vooral van bisschop Nicolaas van Myra – Sinterklaas en zijn staf. De staf drukt leiderschap uit.

Door de jaren heen is de naam van het voorwerp overgegaan op de leiding zelf. Staf is niet meer de stevige houten stok die de leider in handen houdt. Staf staat voor de leiding zelf. En het woord ‘staf’ kennen wij heel goed als het gaat over leiding geven. Een groot bedrijf heeft een staf. Het leger heeft een generale staf. Een ziekenhuisdirecteur beschikt over een medische staf.

In de Bijbel komt het woord staf vaak voor. Heel bekend is de staf van Mozes. Deze herder krijgt van God de roeping het volk voor te gaan in de uittocht. Met zijn staf doet Mozes de Rode Zee splijten en het drinkwater later uit een rots stromen.

Belangrijker nog dan de staf van Mozes is de staf van God. We kennen deze uit Psalm 23, waar God de Heer wordt vergeleken met een herder. „Uw stok en staf. Zij geven mij moed”, zingt David die zelf als herder én als koning menig staf heeft gehanteerd. En toch...ten diepste weten zowel Mozes als David en al die andere bijbelse leiders...er is maar één ware staf. En dat is God. Hij leidt, Hij geeft richting, Hij bepaalt...en daarin maakt de Eeuwige zeer specifieke keuzes. Bijvoorbeeld voor een enkeling die in Zijn naam het volk mag voorgaan en dienen.

Op dit punt in de bijbelse geschiedenis is Gods keus op Mozes en zijn broer Aäron gevallen. Samen stonden de broers voor de farao, samen leidden ze de tocht door de woestijn. En nog steeds zijn zij de aangewezenen. Mozes wijst de mensen de weg met Gods tien geboden als richtingwijzers.

Aärons taak ligt in de eredienst, de viering van Gods heiligheid en barmhartigheid.

Nee, Mozes en Aäron zijn niet democratisch verkozen. Ze zijn door God geroepen.

En in de tijden van de spectaculaire doortocht door de Rode Zee had iedereen het volste vertrouwen in deze roeping. Hun staf was onomstreden. Maar door de lengte van de woestijntocht, de vele tegenvallers en de mogelijk 'reusachtige' problemen die in de toekomst, heeft het vertrouwen plaatsgemaakt voor geklaag en gemor.

Mozes en Aäron zijn in de ogen van de mensen geen bevrijders meer, maar lieden die hen die woestijn ingejaagd hebben.

En met deze weerzin tornen ze niet alleen aan het gezag van de twee leiders, ze tornen vooral aan het gezag van God.

Verschillende coups worden gepleegd. Er is een groepje dat terug wil naar Egypte. Er zijn er een paar die de leiders weg wil werken. „We hebben ze niet nodig,” roepen ze, overtuigd als ze zijn dat het volk geen aangewezenen nodig heeft.

En ondertussen belandt zo'n beetje iedereen in de neerwaartse spiraal. Men klaagt, men moppert. Niets is er nog van het oorspronkelijke enthousiasme en gelovig elan over. Verdwenen is het Godsvertrouwen.

Maar de Eeuwige laat zich niet zomaar aan de kant schuiven. Hij heeft een verbond gesloten met dit volk. Hij heeft een toekomst voor hen, voor ons. Hij heeft een vol en vrij leven voor zijn mensen in petto.

En ook al laten zijn mensen de moed zakken, keren wij ons van hem af...Zijn stok, zijn staf blijft staan. Hoe dan ook.

De Heer zei tegen Mozes. Zo begint onze lezing. En laten we daar niet te snel overheen lezen. Want niet Mozes verzint een oplossing voor de gezagscrisis waarin het volk verkeert. Góð komt met zijn plan naar hém toe. We hebben het in de kerk niet meer zo vaak over Gods leiding.

Misschien is het vroeger ook wel te vaak gedaan. Zei men te vaak: God wil het. En dat terwijl het eigenlijk ging om een eigen mening of gevoel. Men plakte daar dan het woordje God aan...om vervolgens op die manier de eigen zin door te drijven. We zijn behoedzamer geworden. En terecht.

En toch vraag ik me wel eens af: zijn we niet te behoedzaam geworden en daardoor langzamerhand in ons eigen en in het leven van de kerk niet vooral met ons éigen project bezig. Met hoe we het zelf willen. Maar wat nu als eens we wat vaker pas op de plaats zouden maken. Niet zelf plannen maken maar zouden wachten, stil worden, elkaar en onszelf afvragen: Wat zou Gods plan nu met ons zijn? Welke weg wil Hij dat we gaan?

Als kerkgemeenschap, als samenleving, als ouder/grootouder/als zoon/dochter .

Gaan we met Hem mee...of kiezen we terugkeer naar vertwijfeling, de woestijn, Egypte? Welke staf volgen wij?

En God zei tegen Mozes... En vervolgens gebeurt dat ritueel met de twaalf staven. Jakob had immers twaalf

zonen. Daaruit zijn twaalf stammen voorgekomen.
Twaalf staven dus. Tot nu toe lijkt het
gelijkheidsbeginsel voorop te gaan. Maar zo is het niet.
God kiest.

Dat doet Hij steeds. Jij, Mozes moet het volk voorgaan
in de bevrijding. En jullie Israëlieten, jullie zijn geroepen
om alle volken tot zegen te zijn. Ook ons heeft Hij
geroepen, samen als gemeente, maar ook individueel. En
is het juist een poging waard om er achter te komen wat
God met ons voor heeft? Hoe moeilijk dat soms ook voor
te stellen is, te horen is. Misschien wel in gesprek met
elkaar?

Elf stammen zijn geroepen om het land te bewonen,
alleen de stam van Levi heeft een andere bestemming.
De leden van deze stam zullen priesters worden, bedoeld
om namens het volk God te eren, om namens God tot het
volk te spreken. Priesters.

We kennen ze niet meer in onze protestantse kerk. Maar
laten we deze roeping niet te snel in de prullenbak
gooien. Want niet alleen onze lezing van vandaag nodigt
ons uit er bij stil te staan, ook het nieuwe testament
noemt regelmatig het priesterschap, ook als het om Jezus
gaat. Het gaat om de priester als bemiddelaar, als kenner
van het verzoenend ritueel. De priester is degene die God
bij mensen vertegenwoordigt en de mensen bij God. De
ene die betekenis heeft voor velen.

Blijkbaar is Aäron uitverkoren om tot de priesterstam te
behoren. Levi's staf krijgt zijn naam.
De staven worden in de tent bij de verbondstekst gelegd.
Op de meest heilige plaats dus. Het lijkt bijna een spel.
Maar het is geen spel.

Hier gaat het om God die iemand aanwijst om het volk te doen omkeren. Bijna letterlijk. Niet meer gericht op het oude vertrouwde, op Egypte, de woestijn, maar op het land dat Hij wijst. Ja één iemand, één persoon krijgt de taak deze omkering mogelijk te maken. Eén mens moet de omwenteling tonen en bewerken... de omwenteling van geklaag naar vertrouwen, van gemor naar geloof, van haat naar liefde, van dood naar leven...

Het blijkt Aäron te zijn. Wij voelden dat natuurlijk al aankomen. Het volk misschien ook wel. Maar toch... God maakt het nu zichtbaar, brengt het als het ware al tot stand. Want in één nacht is Aärons staf veranderd van een houten stok in een bloeiende amandeltak. Nee... het is nog wonderlijker. Want dat wat anders chronologisch achter elkaar plaatsvindt – eerst de knoppen, dan de bloesem, en als laatste de vruchten – is er nu op één moment, op één tak. Hier valt dus alles samen. Verleden, heden én toekomst.

Het is natuurlijk niet zomaar of toevallig dat de staf bloeit met amandelbloemen en vruchten.

Amandelen hebben een bijzondere betekenis in de Bijbel.

Amandelbomen zijn de eerste bloeiers in het jaar, ze bloeien wit en heel vroeg.

Dat is op zich al een symbool van hoop, het eerste teken dat de winter voorbij gaat en het weer zomer wordt, weer licht en warm, na het donker en de kou van de winter.

Amandelen zijn symbool en teken van hoop.

De bloeiende staf van Aäron, met de amandelbloesem en amandelvruchten is voor het volk een teken van hoop dat God zijn belofte zal houden,

dat het toekomstvisioen van het beloofde land waar zal worden.

En voor de priester, voor Aäron, is het een opdracht om dat toekomstvisioen van het beloofde land voor het volk levend te houden, om het volk daar steeds weer aan te herinneren.

Onder weg kan de woestijn soms dor en doods lijken. Maar dan is het goed om ons te realiseren dat een dorre tak aan het bloeien slaat, dat soms opeens iemand ons de ogen weer opent voor God en zijn liefde. Dat iemand ons inspireert en een nieuw vergezicht voor ons opent.

Zo'n bloeiend moment maakt dat we met elkaar vrolijk verder kunnen gaan. Het leert ons hopelijk het rustige vertrouwen dat er voor ons wordt gezorgd, dat God ons niet in de steek laat.

En als we het zelf maar even moeilijk kunnen geloven, zullen we dan denken aan de tent van samenkomst, even kijken naar die bloeiende stok van de amandelboom, die altijd als eerste de lente aankondigt.

Hier in dit huis van samenkomst vertellen we elkaar elke week over lente en nieuw begin, over een amandelboom die bloeit, over een weg die begaanbaar is.

Zo leven we in het vertrouwen dat met elke nieuwe stap, God onze reisgenoot is. Met Hem in onze nabijheid durven we toch iedere reis aan?

Gelukkig wij die weten van een God die een reisgenoot was, is en zal zijn, die ons voorgaat en ons behoedt, kome wat komt.

Loosdrecht, Gereformeerde Kerk
ds. Hillegonda Ploeger